اگر احساس خواب به شما دست داد در مکان امنی مانند پارکینگ‌های جاده‌ای خودرو را متوقف کنید و از توقف در شانه بزرگراه خودداری کنید.

پرتره

وداع ریش سفید

۵ سال پیش در چنین روزی (۱۴ آبان ۱۳۹۲)، یکی از دیرپاترین سیاستمداران تاریخ نظام جمهوری اسلامی ایران چهره در نقاب خاک کشید. حبیب‌الله عسگراولادی که در اواخر عمر بسیاری او را ریش سفید نظام، خصوصاً طیف موسوم به اصولگرا می‌دانستند، از نخستین روزهای پیروزی انقلاب اسلامی سال ۵۷، خود را در سمت‌هایی چون نمایندگی مجلس شورای اسلامی، وزارت اقتصاد و حتی نامزدی پست ریاست جمهوری در معرض آزمایش گذاشت. او که از قدیمی‌ترین اعضای هیأت‌های موتلفه اسلامی نیز به شمار می‌رفت، در اواخر عمر باب دیالوگ با سیاستمداران غیرهمسو را باز کرد و به خاطر این کار از دوستان نزدیک طعنه بسیار شنید، اما با تاکید بر این که آخرتش را هرگز به دنیای دیگران نمی‌فروشد از عمل خود دفاع کرد.

تذکره

پدر تاریخ تمدن

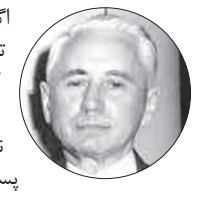

اگر تملک دوره ۱۱ جلدی «تاریخ تمدن» را جزو آرزوهای ابدی کتابخوان‌ها به شمار آوریم، سخنی به گزاف نگفته‌ایم. کتابی وزین که نام نویسنده خود را نیز همچون پسوندی غیرقابل تفکیک بر خویش داشته است: «تاریخ تمدن ویل دورانت.» ویل دورانت، نویسنده و تاریخ‌نگار شهیر آمریکایی که ۱۳۳ سال پیش در چنین روزی (۵ نوامبر ۱۸۸۵) در ماساچوست به دنیا آمد، با نگارش «تاریخ تمدن» انقلابی شگرف در عرصه تاریخ‌نگاری به پا کرد. نقل قولی مشهور از او وجود دارد به این مضمون: «تمدن رودی است با دو ساحل.» این جمله کنایی ویل دورانت بیش از هر چیز متوجه تاریخ‌نگاران است که همواره خود را درگیر هیاهو و تلاطم رودخانه کرده و از ساحل آن غافل شده‌اند. ویل دورانت در نگارش «تاریخ تمدن» از کمک و همراهی همسرش «آریل» نیز بهره فراوان برد. او در «تاریخ تمدن» به زندگی انسان از دوران پیش از تاریخ تا پایان سده هجده میلادی پرداخته است. دورانت و همسرش قصد داشتند این مجموعه را تا تاریخ معاصر غرب ادامه دهند، اما مرگ فرصت این کار را به آنها نداد.

فوکوس

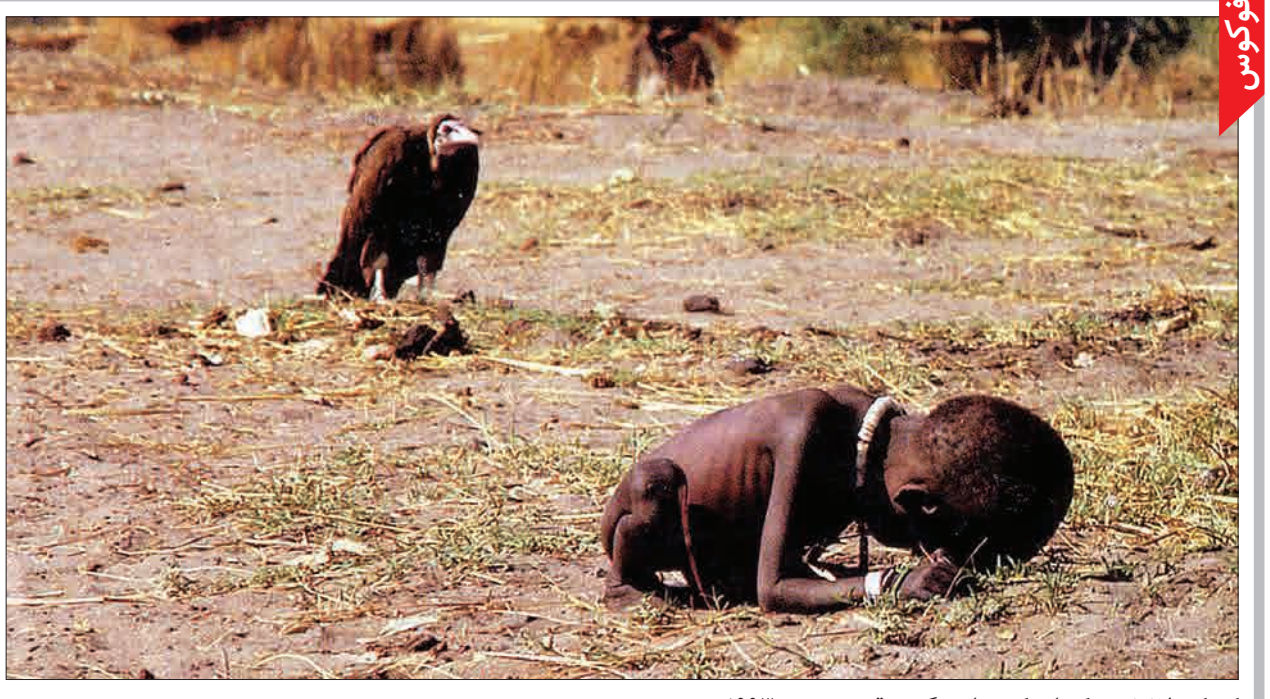

کودک و لاشخور، یکی از عکس‌های برگزیده قرن بیستم - ۱۹۹۳

در ماه مارس سال ۱۹۹۳، کوین کارتر، عکاس اهل آفریقای جنوبی، طی سفری به سودان موفق به ثبت یکی از مشهورترین عکس‌های تاریخ موسوم به «کودک و لاشخور» شد. چاپ این عکس در نیویورک تایمز شهرت بسیاری برای کارتر به همراه آورد و جایزه پولیتزر را نصیب او ساخت. اما روی دیگر ماجرا انتقادهایی بود که متوجه کارتر شد و بسیاری او را به خاطر کمک نکردن به کودک در حال مرگ سرزنش کردند. وقتی کارتر در ۲۷ جولای ۱۹۹۴ خودکشی کرد بسیاری افسردگی ناشی از تبعات انتشار این عکس را در رقم خوردن چنین سرنوشتی برای او بی‌تاثیر ندانستند.

فرجام

ملکه سیاه‌بخت

ملک فاروق، آخرین پادشاه رسمی مصر، در سال ۱۹۵۲ میلادی تحت فشار کودتاچیان به نفع کودک شش ماهه‌اش فوأد استعفا کرد و راهی اروپا شد. این استعفا راه را برای برپایی حکومت جمهوری در مصر هموار کرد و در حالی که پادشاه مستعفی در رم مشغول بازی با کلکسیون سکه خود بود، ژنرال نجیب و جمال عبدالناصر جمهوری عربی مصر را پایه‌گذاری کردند. در این میان اما سرنوشت خواهر ملک فاروق یعنی فوزیه فوأد از خود پادشاه مستعفی و فراری هم دردناک‌تر بود. او که دوران جوانی خود را در دربار شاه مخلوع ایران سپری کرده و با یک جدایی خودخواسته به مصر بازگشته بود، حالا دیگر با مصادره ثروتش از سوی سران جمهوری جدید مصر، دیگر آن دبدبه و کبکبه خاندان پادشاهی را هم از دست رفته می‌دید. فوزیه که پس از بازگشت از ایران با یک سرهنگ ارتش ازدواج کرده بود، به‌رغم مصادره اموالش ترجیح داد که پس از کودتا در مصر بماند. او ۹۷ سال پیش در چنین روزی برابر ۵ نوامبر ۱۹۲۱ در اسکندریه به دنیا آمد و ۲ جولای ۲۰۱۳ در ۹۱ سالگی درگذشت.

دژاوو

پادشاهی به نوبت!

تبعات قتل جمال خاشقجی هنوز خاندان پادشاهی عربستان را رها نکرده و آخرین تحول ناشی از این ترور برنامه‌ریزی‌شده، بازگشت احمد بن عبدالعزیز، برادر ملک سلمان (شاه فعلی) و عموی ولیعهد به عربستان است. بسیاری دل کندن احمد بن عبدالعزیز از لندن و بازگشتش به ریاض را در راستای پروژه حذف ولیعهد فعلی و آماده‌کردن فضا برای اعلام ولایت‌عهدی او تلقی می‌کنند که البته با توجه به قدرت و نفوذ محمد بن سلمان در ساختار قدرت سعودی کمی دور از ذهن به نظر می‌رسد؛ هر چند که در تاریخ کوتاه سلطه این خاندان بر عربستان اتفاقات عجیب‌وغریب کم رخ نداده و وقوع هر اتفاقی محتمل است.

صعود ابن سعود

چندی قبل فیلم سخنان بشار الجعفری، نماینده دایم سوریه در سازمان ملل متحد و بگومگوی او با نماینده عربستان در جلسه شورای امنیت سر و صدای بسیاری به پا کرد. جعفری در پاسخ به سخنان تحکم‌آمیز نماینده عربستان مبنی بر لزوم تدوین هر چه سریع‌تر قانون اساسی جدید سوریه، او را نماینده کشوری خواند که خودش نه پارلمان دارد و نه قانون اساسی؛ اما جالب‌ترین بخش از سخنان جعفری جایی بود که به نام عربستان سعودی اشاره کرد و گفت این کشور حتی اسمی هم ندارد و نام خاندان حاکم بر آن را به عنوان اسم کشور برگزیده‌اند. جعفری برای شیرفهم‌کردن حضار مثالی هم زد و گفت این مانند این است که به فرانسه بگوییم جمهوری ماکرونی یا به آمریکا بگوییم جمهوری ترامپی! سخنان جعفری با اینکه یک کل کل سیاسی بود اما خالی از حقیقت نیز نبود. عربستان نوین بعد از شکست و تجزیه امپراتوری عثمانی در جنگ بین‌الملل اول شکل گرفت و در پی چند سال نزاع بین قبایل مختلف، عاقبت ملک عبدالعزیز در ریاض قدرت را در دست گرفت و با برگزیدن لقب ابن سعود برای خود نام جدش را بر این کشور جدیدالتاسیس گذاشت.

ملک عبدالعزیز و پسران

محمد بن سلمان

بخت هفت برادران

با مرگ ملک عبدالعزیز در سال ۱۹۵۳، داستان پادشاهی نوبتی پسران او کلید خورد. طی این سال‌ها برخلاف دیگر خاندان‌های پادشاهی در دنیا که ولیعهدی به اولاد ذکور می‌رسد، در سعودی این مقام از برادری به برادر دیگر منتقل می‌شد. بر همین اساس طی ۶۵ سال سعود، فیصل، خالد، فهد، عبدالله و سلمان به سلطنت رسیدند و در این میان دو ولیعهد هم پیش از رسیدن به قدرت درگذشتند. درواقع از میان ۴۵ پسر ملک عبدالعزیز، ۱۰ نفر ولیعهدی بالقوه را تجربه کردند و ۶ نفر نیز به قدرت رسیدند. اگر ملک سلمان قصد رعایت سنت مرسوم را داشت، می‌باید برادر هفتم یعنی احمد که به‌تازگی از لندن وارد ریاض شده را به ولایت‌عهدی خود برمی‌گزید، اما او ژوئن ۲۰۱۷ با برگزیدن پسر جوانش محمد به ولیعهدی، چرخه پادشاهی پسران ابن سعود را شکست و دوران جدیدی را رقم زد. دورانی که جنگ خونبار یمن و قتل جمال خاشقجی تنها لمحه‌ای از آینده آن را پیش چشمان جهانیان گشوده است.

معما

جوشیدن خون پس از ۲۴ سال

امروز دقیقا ۱۲ سال از قرائت حکم دادگاه مبنی بر محکومیت صدام حسین رئیس‌جمهوری سابق عراق می‌گذرد. ۵ نوامبر ۲۰۰۶ میلادی، دادگاه ملی عراق بعد از ۲۸ ماه دادرسی، صدام را به جرم جنایت علیه بشریت به اعدام با طناب دار محکوم کرد. اگر بخواهیم جنایت‌های رئیس‌جمهوری بعثی عراق در طول دوران زمامداری را فهرست کنیم، احتمالا فقط نگارش کیفرخواست ماه‌ها زمان می‌برد! درست به همین خاطر برگزاری دادگاه صدام طی ۲۸ ماه و رسیدن به حکم اعدام عجیب و سوال برانگیز می‌نماید. اما این سوال سخت، جواب نسبتا راحت و نه صرفا قانع کننده‌ای دارد. دادگاه در طول برگزاری فقط یکی از هزاران اتهام صدام را ملاک گرفت و براساس همان دادرسی را پیش برد و به صدور حکم رسید. کدام اتهام؟ کشتار الدُجیل.

خون‌ریزی در الدُجیل

ماجرای شهرک الدجیل به‌سال ۱۹۸۲ بر می‌گردد و شاید اگر صدام می‌دانست ۲۴ سال بعد به خاطر این دیوانگی سرش بالای دار خواهد رفت، تأمل و تعمق بیشتری هنگام صدور حکم قتل عام مردم این شهرک از خود به خرج می‌داد. ماجرای الدجیل از این قرار بود که صدام هنگام عبور از این شهرک هدف سوءقصدی نافرجام قرار گرفت و با این که آسیب خاصی ندید به نیروهای خود دستور داد مردم این شهرک را به شدیدترین وجه ممکن تنبیه کنند. نتیجه این دستور صدام، کشتار ۱۶۰ نفر از جمله چند کودک، به زندان رفتن ۱۵۰۰ نفر از اهالی شهرک و نابودی عمدی زمین‌های زراعی در الدجیل بود. صدام در طول دوران حکومت خود، آمیزه‌ای از تنفر شخصی و خشم مهارناشدنی را در مجازات مخالفانش به کار می‌بست، اما نکته‌ای که از همه چیز برای او مهمتر بود وجه «درس‌عبرت» گونه این مجازات‌ها برای بقیه مردم عراق بود.

پرونده‌های مسکوت

این که چرا باقی پرونده‌های مربوط به دوران زمامداری صدام حسین در عراق مورد توجه دادگاه قرار نگرفت و او به استناد همین حکم، ۲ ماه بعد در زیر زمین اردوگاهی که زمان زعامت خود او محل شکنجه مخالفان بود با طناب دار اعدام شد، سوالی است که پاسخ‌های بسیاری می‌توان به آن داد. تقریبا همه می‌دانستند که آخر و عاقبت صدام اعدام است، حالا چه به خاطر یک جرم، چه به خاطر هزار جرم. برخی رسیدگی دادگاه به تک تک جنایات صدام را از آن جهت که می‌توانست دست دولت‌های حامی او در زمان جنگ با ایران و کشتار کردها و سایر مخالفان را رو کند ضروری می‌دانستند، اما صدام که تا آخرین لحظات به معامله با آمریکایی‌ها امید داشت حتی اگر می‌توانست هم بر علیه آنها دست به افشاگری نمی‌زد تا آخرین شانس خود برای زنده ماندن را از دست ندهد. این میان از یاد نبریم که اقدامات خرابکارانه طرفداران صدام و حزب بعث نیز در تعجیل دادگاه برای صدور حکم و اجرای آن بی‌تاثیر نبود چه آن که تا صدام نفس می‌کشید، شورشیان دست از کارهای خود برای بازگشت به شرایط پیشین برنمی‌داشتند.

جدول شماره ۱۵۴۰

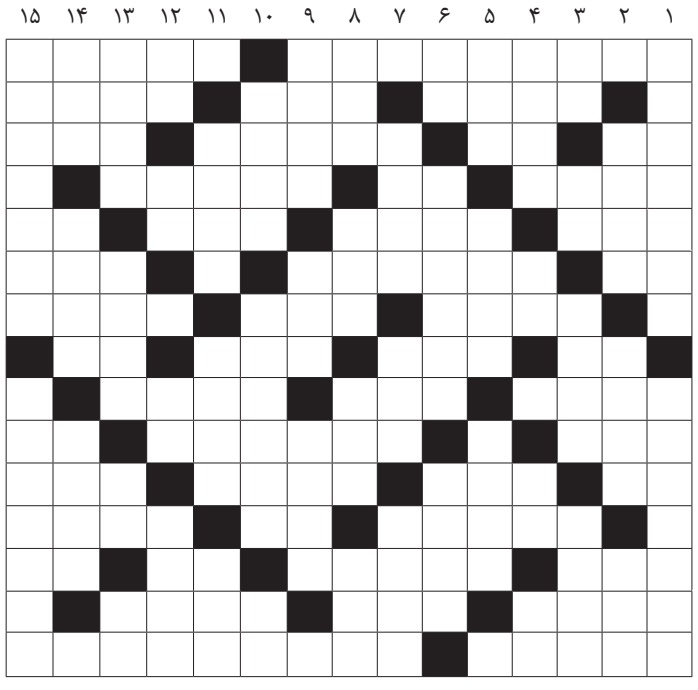

افقی

۱-قهرمان کتاب بینوایان هوگو-معبد ترسایان
۲-یک پای ثابت سالاد-تن-از گازها
۳-صورت شطرنجی-شگرد-نماز انفرادی-پدر ادریس نبی
۴-غده‌ای در چشم-تلخ-ساقه زیر زمینی
۵-پول فلزی-چارچوب، قاب-جوانمرد-واحد سیگار
۶-آوای رزمی کار-ایالتی در غرب آمریکا-سرگردانی
۷-پرنده‌ای از راسته کبوتران-از شما دور باد-زنخدان
۸-حرف روسی-موقعیت دشوار در زبان عامیانه-آدم سختگیر و خشک‌مزاج-حیوان باوفا
۹-دختر سرزمین عجایب-ضربه مشت از بغل در بوکس-خطرپذیری در بازار
۱۰-بخشی از پا-درخواست عاجزانه-آش
۱۱-صدای ضربه به در-علف خشک-تاریک و سیاه‌فام-خانه زنبور عسل
۱۲-آهن‌ربا-کلاه الف-روادید
۱۳-الفبای تلگراف-انباشتگی-آخرین نت-درد و رنج
۱۴-رنگ قهوه‌ای مات-چین و شکن-آغازگر فلسفه
۱۵-زبان باستانی مردم ایتالیا-بیماری عفونی و ویروسی که گریپ هم نامیده می‌شود

عمودی

۱-دومین دوره از دوران دوم زمین‌شناسی-کاربرد
۲-معامله‌نقدی-تازیانه-امیدواری
۳-منقار کوتاه-مخفف کاه-زورق-شادمانی
۴-استاندار-مخفف هستم-ویتامین جدولی-حرف دهن کجی
۵-واحد سنجش مقاومت الکتریکی-آتشدان-نان فرانسوی
۶-سرمربی فوتبال آلمان-انرژی شیمیایی را تبدیل به انرژی حرکتی می‌کند-نام چندتن از پادشاهان انگلیس
۷-روز آینده-پول بلغار-ستاره
۸-از مصالح ساختمانی-شک-اسلحه کمری-معدن
۹-پیشکش و هدیه-قیم-بدل از وضو
۱۰-بانگ شتر و کبوتر-انسان آرمانی و تاریخ‌ساز-تپه و پشته
۱۱-ماهی دانشگاهی!-دریایی در شمال ترکیه-باج و خراج
۱۲-تکیه بر پشتی-محبت-چاشنی سالاد-خانه‌ساحلی
۱۳-بی‌پدر-ایالت جدایی‌طلب اسپانیا-ضمیر انگلیسی-آفت‌نباتی
۱۴-نوعی پرنده-وال-تیم سوییسی
۱۵-پس‌انداز-پایتخت نیکاراگوئه

حل جدول شماره ۱۵۴۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	و	ز	ن	ه	ب	ر	د	ا	ر	ی	■	ا	ح	ی	ا
۲	ی	و	ک	■	ا	د	ب	■	د	ا	غ	■	س	و	پ
۳	ت	پ	■	س	د	ی	■	گ	ا	ل	ر	ی	■	ز	ا
۴	ن	ی	ک	ل	■	ا	م	ر	■	و	ا	ر	ث	■	ر
۵	ا	ن	ر	■	ا	ل	ح	ا	ق	■	پ	ا	ر	و	ت
۶	م	■	و	ا	س	■	ک	و	ر	س	■	ق	ی	ا	م
۷	■	ت	ک	و	ی	ر	■	ر	ا	ی	ن	■	ا	ر	ا
۸	س	ر	■	پ	ا	ن	گ	■	ن	ر	چ	س	■	ا	ن
۹	م	ح	ل	■	پ	ا	ر	ت	■	ک	ا	پ	ی	ن	■
۱۰	ب	ی	ا	ت	■	ن	د	ر	ت	■	س	د	ر	■	و
۱۱	و	م	پ	ا	ت	■	ن	ک	ا	ی	ت	■	ن	ا	ی
۱۲	ل	■	ی	ز	ی	د	■	م	م	د	■	س	ا	ل	م
۱۳	ی	ل	■	ه	ا	م	ا	ن	■	ف	ه	د	■	ی	ب
۱۴	س	ر	ی	■	ن	ا	م	■	خ	ر	س	■	گ	ا	ل
۱۵	م	ز	ا	ج	■	م	ن	ظ	و	م	ه	ش	م	س	ی